

Medelfristigt socialt handlingsprogram 1995–1997

Allmänt

EU-kommissionen har i sitt meddelande (communication) utförligt beskrivit sitt handlingsprogram på det sociala området och arbetslivsområdet t.o.m. 1997. Det är det tredje och slutliga steget i en process som startade 1993 med utgivningen av Grönboken om en framtida europeisk arbetsmarknads- och socialpolitik och som fortsatte under 1994 med Vitboken om en europeisk arbetsmarknads- och socialpolitik.

I grönboken och vitboken betonas att Europa för närvarande genomgår en period av djup förändring och att denna förändring innebär stora utmaningar för våra samhällen. Kommissionen konstaterar inledningsvis bl.a. att internationaliseringen av ekonomisk verksamhet hotar den europeiska konkurrenskraften. Införandet av nya tekniker och kommunikationssystem på och utanför arbetsplatserna samt framväxten av informationssamhället påverkar oss alla.

Kommissionens handlingsprogram beaktar i hög grad de utförliga samråd och debatter som inletts i samband med grönboken och vitboken. Samrådsprocessen visar att det finns ett brett samförstånd om följande huvudteman:

* Konstruktionen av Europa är ett nydanande äventyr baserat på jämvikt mellan konkurrens, samarbete och solidaritet. Mångfalden i nationella kulturer och förfaranden måste samtidigt bevaras för sitt inneboende värde och i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Varken kommissionen eller unionen har följaktligen som mål att helt harmonisera arbetsmarknads- och socialpolitiken.

Medlemsstaterna delar ett antal gemensamma resultat, värderingar och förfaranden som utgör grundvalen för deras synsätt på den nuvarande och framtida europeiska sociala modellen. Detta gemensamma sociala arv utgörs huvudsakligen av ett allmänt tillhandahållande av höga nivåer på sociala skyddsnet och solidaritet, kvalitet i utbildningssystemen, skydds nivåer på arbetsplatsen, eftersträvande av jämställdhet och slutligen den roll som innehas av arbetsmarknadens parter och offentliga myndigheter på olika nivåer.

* Att skapa sysselsättning har högsta prioritet. Ansvar vilar här huvudsakligen på de enskilda medlemsstaterna, men kommissionen har en särskild roll som består i att underlätta de förändringar som krävs för att möjliggöra för europeiska ekonomier att bekämpa sina allvarliga strukturbuster och stärka sin konkurrenskraft.

Kommissionen har i programmet presenterat ett antal nya lagstiftningsförslag med beaktande av subsidiaritetsprincipen. Kommissionen är medveten om samspelet mellan lagstiftningsförslag och de nya förhandlingsbefogenheter som givits arbetsmarknadens parter enligt det avtal om socialpolitik som bifogats Fördraget om Europeiska unionen.

1. Sysselsättning – den högsta prioriteten

Bekämpning av arbetslösheten är en av Europeiska unionens och dess medlemsstaters viktigaste uppgifter. Under de närmaste åren kommer kommissionen att utforma bestämmelser och utvärdera medlemsstaternas framsteg i bekämpningen arbetslösheten genom bl.a. följande åtgärder:

- utfärda riktlinjer för ekonomisk politik
- presentera en årlig sysselsättningsrapport
- göra en utvärdering av konsekvenser för sysselsättning
- arrangera regelbundna möten med nationella myndigheter ansvariga för sysselsättning och social trygghet
- främja arbetsmarknadsdialogen
- anpassa och förstärka strukturfondernas roll, särskilt Europeiska socialfondens

2. Utbildning: huvudfaktor för social stabilitet i gemenskapen

Kommissionen kommer att analysera den nuvarande utvecklingen i medlemsstaterna för att bl.a. uppdatera en jämförande analys av utbildning/yrkesutbildning i samarbete med generaldirektoraten för yrkesutbildning och arbetsmarknadens parter.

Nya impulser på detta område har getts på gemenskapsnivå genom rådets beslut 1994 om Leonardo da Vinci-programmet för genomförande av en yrkesutbildningspolitik för gemenskapen, och Sokratesprogrammet om samarbete inom utbildningsområdet.

På grundval av erfarenheter från dessa program samt sysselsättningsinitiativet Youthstart kommer kommissionen under 1997 att presentera förslag för att mera effektivt integrera unga personer i arbetsmarknaden.

Kommissionen kommer senare under året att utge en vitbok om utbildning, verktyget för år 2000.

Leonardo da Vinci- och Sokratesprogrammen kommer att vara huvudbeståndsdelar i kommissionens politik för att stödja förbättring av utbildningssystemen och utveckling av begrepp och modeller för livslång utbildning. Dessa program, kompletterade av gemenskapens initiativ , i synnerhet Employment och ADAPT, kommer i hög grad att utvidga utrymmet för transeuropeiskt samarbete och kommer regelbundet följas upp under hela sin varaktighet.

3. Skapande av en europeisk arbetsmarknad

Fri rörlighet är en av Europeiska unionens fundamentala principer. Rätten att flytta från ett land till ett annat för att arbeta, studera och bosätta sig är också en av unionens mest påtagliga fördelar för individerna i de olika medlemsstaterna.

Några nya initiativ, lagförslag, förslag under behandling och debatter:

- * pensionsrättigheter
- * rätt till bosättning
- * erkännande av examensbevis
- * social trygghet för migrerande arbetstagare

4. Främjande av höga krav på arbetslivets område som en del av ett konkurrenskraftigt Europa

Förbättring av arbetsvillkoren har alltid varit ett viktigt mål för unionen. Antagandet av 1989 års sociala stadga har utgjort en viktig impuls.

Några initiativ, lagförslag, förslag under behandling och debatter:

- * deltids- och visstidsanställning och tillfällig anställning
- * individuella uppsägningar
- * arbetstid
- * hemarbete
- * arbetsmiljö
- * överlåtelse av företag
- * information till och samråd med arbetstagare
- * flexibilitet och arbetsorganisation

5. Jämställdhet mellan kvinnor och män

Kommissionen anser det nödvändigt att nu lansera en ny fas med förslag till åtgärder på en rad olika fronter såsom förening av förvärvsarbete och familjeliv, bättre tillgång till vidareutbildning och utvidgning av principen om lika behandling och främjande av kvinnors medborgarskap (balans mellan könen i beslutsfattandet, stärkande av det aktiva medborgarskapet).

Några viktiga initiativ, lagförslag, förslag under behandling och debatter:

- * fjärde handlingsprogrammet
- * s.k. uppförandekod om lika lön
- * individualisering av rättigheter

6. Arbetsmarknads- och socialpolitik och social trygghet - ett aktivt samhälle för alla

Vitboken avsåg medvetet att ge en bred definition av arbetsmarknads- och socialpolitik, som inkluderade, men även gick utanför den traditionella inriktningen på de anställdas behov. Hittills har kommissionens åtgärder inom detta område tenderat att utformas som riktade åtgärder för specifika grupper med särskilda behov, som t.ex. de som utestängs från arbetsmarknaden, funktionshindrade personer och äldre.

Kommissionen erkänner att det politiska huvudansvaret inom dessa områden vilar på nationell, regional eller t.o.m. lokal nivå. Kommissionen är dock övertygad om att unionen kan spela en värdefull roll i främjandet av samarbete och även gemensamma åtgärder.

Kommissionen kommer också att inleda en debatt i frågan om grundläggande sociala rättigheter i Europeiska unionen.

Några viktiga områden:

- * raminitiativ om det sociala skyddets framtid
- * kompletterande sjukförsäkring
- * fattigdom och social utslagning
- * funktionshindrade personer
- * de äldre
- * rasism, främlingsfientlighet och antisemitism
- * integration av invandrare och etniska minoriteter

7. Folkhälsa

Gemenskapens roll är att stödja medlemsstaternas ansträngningar på folkhälsoområdet, bidra till utformningen och genomförandet av mål och strategier samt tillhandahålla hälsoskydd i hela gemenskapen.

Några viktiga initiativ, lagförslag, förslag under behandling och debatter:

- * indikatorer på hälsoskydd
- * sjukdomar som har samband med miljöförstöring
- * olyckor och skador

8. Utveckling av den internationella dimensionen

Arbetsmarknads- och socialpolitiken spelar en allt större roll i unionens yttre förbindelser. Framtidens utmaning blir att säkerställa att gemenskapen utvecklar ett klart och övergripande synsätt på den externa dimensionen i den europeiska arbetsmarknads- och socialpolitiken.

Några viktiga initiativ:

- * länderna i Central- och Östeuropa
- * tredje länder och territorier i medelhavsområdet

9. Ett aktivare samhälle

De sociala reformer som behövs för att möta de utmaningar och genomgripande strukturförändringar som unionen ställs inför kräver en ny balans mellan lagstiftning och kollektivavtalsförhandlingar. Ett ökat deltagande krävs av arbetsmarknadens parter i utarbetandet och genomförandet av gemenskapens arbetsmarknads- och socialpolitik.

Några viktiga initiativ, lagförslag och debatter:

- * utveckling av arbetsmarknadsdialogen
- * branschvis arbetsmarknadsdialog
- * Europeiskt forum för arbetsmarknads- och socialpolitik

10. En effektivare tillämpning av den europeiska lagstiftningen

I vitboken betonades behovet av att förbättra tillämpningen av befintlig europeisk lagstiftning på det arbetsmarknadspolitiska och socialpolitiska området. Kommissionen kommer att intensifiera sina ansträngningar för att säkerställa att gemenskapens lagstiftning införlivas på ett riktigt och rättvist sätt.

Några viktiga punkter:

- * införlivande av direktiv
- * genomförande av direktiv
- * efterlevande av lagstiftning
- * inrättande av en yrkesinspektörskommitté
- * sanktioner
- * genomförande av direktiv med kollektivavtal